

Nevrozele sexuale ale părinților noștri

De *Lukas Bärfuss*

Născut în 1971 la Thun, în Elveția, Lukas Bärfuss a abandonat școala după clasa a noua și a muncit, printre altele, pe plantații de tutun, ca fierar-betonist și grădinar, apoi într-o librărie care l-a călăuzit spre literatură. Din 1997 trăiește din scris. Între 2009 și 2013 a fost și secretar literar la Schauspielhaus Zürich. Primele piese le-a scris pentru Grupul „400 ASA”, printre ai cărui membri fondatori s-a numărat. A devenit cunoscut în 2000 cu piesa *Meienbergs Tod* (Moartea lui Meienberg), dar primul mare succes (inclusiv internațional) l-a adus piesa *Die sexuellen Neurosen unserer Eltern* (Nevrozele sexuale ale părinților noștri), scrisă pentru Thater Basel, și care, până în 2005, a fost tradusă în 12 limbi. Între timp a mai scris peste zece piese, montate pe numeroase scene din țările germanofone și de peste hotare. A scos și un volum de proză, *Die toten Männer* (Bărbații morți). A primit aproape 20 de premii și distincții, printre care titlul de cel mai bun autor tânăr decernat de revista *Theater heute*, Premiul pentru cel mai bun dramaturg oferit de juriul Festivalului de la Mülheim an der Ruhr, Premiul Anna Seghers, Premiul pentru literatură al orașului Berlin, care presupune și calitatea de profesor invitat la Freie Universität Berlin, Premiul pentru literatură de la Solothurn (cea mai importantă întâlnire literară din Elveția), Premiul elvețian al cărții etc.

Personajele: 3 f, 4 b

Dora suferă de o afecțiune psihică (nu se menționează un diagnostic anume, dar pare să fie o formă de autism) care presupune o așteptare de viață redusă. Cu toate astea, ea a atins vârsta la care se trezesc instinctele sexuale. Și mama ei este profund nemulțumită de efectul medicamentelor, care par a-i fi transformat fiica într-o legumă. Ea ar prefera-o pe Dora cea dinainte, care, chiar dacă avea reacții adeseori excesive, era mult mai vie. De aceea, Mama Dorei dorește să i se sisteze medicația și reușește să convingă un medic să-și asume această decizie.

Angajată să ajute un vânzător de legume, Dora cunoaște un client mai special: pe Domnul Subțire. Acestuia îi place Dora și își atrage ostilitatea Șefului Dorei, care-și trădează astfel el însuși o anumită formă de ...simpatie față de Dora.

Totuși, el nu reușește să împiedice o primă întâlnire între fată și *loserul* de comis voiajor care este, în fond, Domnul Subțire. Întâlnirea – concretizată sexual – îi face atât pe Dora, cât și pe DS, să-și dorească și să și aibă noi întâlniri de acest fel.

La un moment dat, Mama află. Și-i spune și Doctorului, care-i va ține Dorei o lecție de educație sexuală în care-și trădează, discret, și propriile sale perversiuni. Între timp, în ciuda tuturor predicțiilor, între fata bolnavă și domnul ratat par să se înfîrșe sentimente. Nu ar fi exclusă chiar legalizarea lor, dacă... Dacă acesta nu s-ar teme că reacția părinților Dorei, dorința lor de a-l cunoaște, nu constituie de fapt o capcană pentru ca el să fie arestat. Căci Dora nu are încă 16 ani și este și bolnavă psihic, ceea ce l-ar face pasibil de o pedeapsă cu închisoarea.

Cinic și poetic în egală măsură, finalul nu face decât să confirme că lumea de azi își ascunde cu multă abilitate propriile nevroze sub masca unei onorabilități care o pune la adăpost de urmări, în timp ce grija, mai mult sau mai puțin ipocrită, a societății față de oamenii cu probleme nu face decât să împiedice o posibilă împlinire a unei relații între două rebuturi ale societății.

Comentariul lui Scora: Lukas Bärfuss este unul dintre marii maeștrii ai ambiguității subtile, abil controlate, pentru ca sub suprafața ei să descoperim sensuri profunde și adevăruri răscolitoare. Caracterizarea personajelor, articulată exclusiv prin felul lor de a vorbi (de a ascunde?) este de o finețe ieșită din comun. Neputințele lor, cu toate acele răutăți ce decurg din limitele lor, ne revoltă și ne înduioșează în egală măsură. Dramaticul, comicul și poezia se întrepătrund și adeseori coexistă în una și aceeași scenă. Nu lipsesc nici momentele dure, menite să potențeze sensurile principale ale piesei. Limbajul frust, adeseori brutal, este de fiecare perfect justificat. Până în 2005, piesa fusese deja tradusă în 12 limbi.

* * *

Premiera absolută a avut loc în februarie 2003 la Theater Basel, în regia Barbarei Frey. În 20015, piesa a fost ecranizată de Tina Werenfels.

Premiera românească a fost montată de Radu Afrim, în 2004, la Teatrul Toma Caragiu, Ploiești.

* * *

Drepturile de reprezentare: Hartmann & Stauffacher, Verlag für Bühne, Film und Fernsehen, Bismarckstraße 36, 50672 Köln, info@hsverlag.com

Mostră text

15. Într-o cameră de hotel. Timpul e uituc, clipa zăbovește, oamenii își pierd consistența.

Domnul subțire. Dora.

DOMNUL SUBȚIRE Ce te holbezi așa.

Nu te mai holba așa.

Sau măcar spune ceva.

Poate să sperie, tăcerea asta a ta de după, dar înainte te repezi ca o furie.

Dacă omul nu e atent cu tine, nu mai rămâne nimic din el.

DORA Am greșit cu ceva.

DOMNUL SUBȚIRE Ba dimpotrivă. Tocmai asta e. Mă întreb numai cine ți-a arătat totul.

DORA Tu.

DOMNUL SUBȚIRE Eu.

DORA Eu nu fac decât ce faci și tu.

DOMNUL SUBȚIRE O faci de bună voie.

DORA De bunăvoie fac ce faci și tu.

DOMNUL SUBȚIRE Da, da, gata cu trăncăneala, acum du-te.

DORA Nu.

DOMNUL SUBȚIRE Afară, am spus.

Mai am de lucru.

DORA Rămân.

DOMNUL SUBȚIRE Ești surdă.

Precis că părinții tăi își fac griji.

DORA Trebuie să fii acasă când se întunecă. Acum e încă lumină.

DOMNUL SUBȚIRE Ce le-ai spus, ca să-i faci să te lase să ieși duminica.

DORA Că-l vizitez pe prietenul meu.

DOMNUL SUBȚIRE Și când colo, tu te furișezi la mine. Mincinoasă mică.

DORA N-am mințit.

DOMNUL SUBȚIRE Deci tu crezi că eu sunt prietenul tău.

DORA Tu nu vrei. N-ai decât să spui.

DOMNUL SUBȚIRE Câți prieteni ai avut deja.

DORA Nici unul.

DOMNUL SUBȚIRE Deci, eu sunt primul tău bărbat, nu-i așa.

DORA *dă din cap că da.*

DOMNUL SUBȚIRE Încă puțin și-mi dau lacrimile.

DORA De ce.

DOMNUL SUBȚIRE Fiindcă mă minți.

DORA Nu mint.

DOMNUL SUBȚIRE Chiar n-ai mai avut niciodată pe nimeni. Adevărat. Ah, Dora. Ce dar mi-ai făcut. Copila mea. Mie. Și eu sunt atât de grosolan cu tine, îngerașul meu. Îți fac doar chestiile cele mai murdare și pe urmă sunt atât de rău cu tine.

DORA Nu ești rău cu mine.

DOMNUL SUBȚIRE Ba da, ba da, Dora, sunt rău cu tine. N-am făcut nimic ca să te fi meritat. O ființă așa de delicată.

 Așa ceva nu mi-a mai dăruit nimeni până acum.

DORA Și pentru tine a fost tot prima oară.

DOMNUL SUBȚIRE Pentru mine a fost prima oară cu cineva pentru care a fost pentru prima oară. Știi, Dora, până acum nu am avut decât femei bătrâne, consumate, și curve.

DORA Ce-s alea curve.

DOMNUL SUBȚIRE Femei cărora le dai bani pentru asta.

DORA Și tu le dai bani.

DOMNUL SUBȚIRE Mult prea mulți, Dora, mult prea mulți.

DORA Dă-mi și mie bani.

DOMNUL SUBȚIRE Pentru ce.

DORA Pentru futut.

DOMNUL SUBȚIRE N-ai înțeles, Dora. Vino puțin încoace. Tu nu ești o curvă. Nu, copila mea, tu ești ceva deosebit. Tu ești un înger. Cerul te-a trimis. Tu ai să mă izbăvești. Copila mea. Am să mă schimb. De acum încolo am să fiu bun cu tine. Promit. Îți arăt ce n-am mai arătat nimănui. Cum sunt eu cu adevărat. Uite, simți, asta sunt eu, și tu ești cea care face asta cu mine. Îngerul meu. Nu te gonesc. Precis că n-am să te mai gonesc niciodată. Ce-s nebun. Trebuie să fii nebun ca să gonești un înger.

17. Acasă. Veioza arde, dar atmosfera nu vrea să fie tihnită.

Mama. Dora.

MAMA Ascultă, Dora. Azi fără basme, de acord.

DORA Okay.

MAMA Hai să vorbim despre câteva lucruri importante, vrei.

DORA Sigur.

MAMA Ai înțeles despre ce e vorba.

DORA Nu.

MAMA Ce ți-a spus doctorul.

DORA Sunt gravidă.

MAMA De ce nu ți-a luat pilula.

DORA Doctorii ăștia cu medicamentele lor. Acum terminăm cu ele. De acum încolo nici o pilulă, niciodată din nou.

MAMA Ăsta nu-i un medicament, Dora. Pilula e ca să nu faci copii. Știi bine că și eu o iau.

Pauză.

 Și cum crezi tu c-o să fie mai departe.

DORA Nu știu.

MAMA Nu știi. Nici eu nu știu. Dar cineva trebuie să știe.

Tăcere.

 Încă mai putem să scăpăm de copil.

DORA Okay.

MAMA Ești de acord.

DORA Păi nu-i nici o chestie.

MAMA Ceva e totuși.

 Un avort e un lucru trist.

DORA Atunci nu vreau niciun avort.

MAMA Dar poate că-i singura ieșire.

 Sau îmi spui tu cine să se ocupe de copil.

DORA Eu.

MAMA Asta e o sarcină importantă și dificilă.

DORA Pentru că și copilul e bătut în cap.

MAMA Cine mai e bătut în cap.

DORA Eu sunt bătută în cap.

MAMA Dacă tu crezi asta, poți să renunți deja de tot.

DORA Okay.

MAMA De la cine ai luat tu okay-ul ăsta.

DORA Știu și eu.

MAMA Atunci vrei să faci te rog o propunere.

DORA Am putea să i-l dăruim cuiva care nu poate să aibă copii.

MAMA Frumoasă idee, dar nu cred că s-ar bucura cineva de cadoul ăsta.

DORA Atunci așteptăm până vine pe lume și pe urmă îl omorâm. Fără glumă.

MAMA E interzis, Dora.

DORA Nu spunem la nimeni. Îl legăm de un copac și pe urmă nu-i mai facem nimic.

